

(Time : 2 hours)

Marks : 60

- N.B.: 1. Figures to the right indicates full marks.
2. Draw neat and labeled diagram wherever necessary.

Q. 1. Answer the following questions. (10)

a) Explain factors inhibiting industrialization.

OR

b) Discuss on problems of public sector industries in India.

Q. 2. Answer the following questions. (10)

a) What is product differentiation? Explain its types.

OR

b) Define economies of scale. Explain internal economies and diseconomies.

Q. 3. Answer the following questions. (10)

a) Discuss on Internal and External sources of industrial finance

OR

b) Explain role of Small industries development bank of India.

Q. 4. Answer the following questions. (10)

a) Explain causes and measures of industrial imbalance in India.

OR

b) Explain Sargent Florence theory of industrial location.

Q. 5. Write short notes. (20)

a) Industrial Development under Plans in India

b) Contestable Market

c) Industrial Development Bank of India

d) Factors affecting industrial Location

OR

Q. 5. Solve the following MCQs. (20)

1) The first ever Industrial policy Regulation of India announced in the year ____.

a) 1948 b) 1956 c) 1991 d) 2014

2) To solve the balance of payment crisis in 1991, the Indian Rupee was _____ against foreign Currencies.

a) devalued b) appreciated c) depreciated d) revalued

3) Under whose government the new economic policy 1991 was introduces?

a) P.V. Narsasimha Rao b) Rajiv Gandhi c) Indira Gandhi d) Narendra Modi

- 4) Which among the following is not the factor to determine localization of industries?
a) Gross income b) Natural resources c) Financial resources d) Religious factors
- 5) The LPG implies
a) Liberalization, Privatization, Globalisation b) Limited Public Group
c) Lively People's Gathering d) Lonely Public Ground
- 6) In monopolistic competition there are _____ number of sellers.
a) many b) large c) few d) one
- 7) _____ is a one of feature of monopolistic competition.
a) Product differentiation b) Price differentiation c) Colour Differentiation d) Size differentiation
- 8) A contestable market is a market where companies can enter and leave freely with low _____.
a) Sunk Cost b) economic cost c) implicit cost d) explicit cost
- 9) Internal economies of scale are based on _____ decisions.
a) management b) outside factors c) production d) demand
- 10) _____ of scale are achieved because of external factors, or factors that affect an entire industry.
a) External economies b) Internal economies c) External diseconomies d) Internal diseconomies
- 11) Internal sources of finance does not include _____.
a) Loan from banks b) Sale of Stock c) Sale of Fixed Assets d) Retained Earnings and Debt Collection
- 12) External sources of finance does not include _____.
a) Sale of Stock b) Loan from banks c) Preference Shares d) Public Deposits
- 13) Full form of IFCI
a) International Finance Corporation of India b) Internal Finance Corporation of India
c) International finance co-operative of India d) Internal Finance Co-operative of India
- 14) Institutional finance does not include _____.
a) Money Lenders b) Commercial Banks c) Investment Banks d) Insurance Companies
- 15) The SIDBI was established on _____ by Government of India
a) April 02, 1990 b) April 02, 1991 c) April 02, 1995 d) April 02, 2014
- 16) The second five-year plan emphasised more on setting up heavy industries based on _____ model.
a) P.C. Mahalanobis b) Amartya Sen c) Adam Smith d) Keynes

17) Industrialization is the transformation of a society from _____ to an industrial economy.

- a) Agrarian b) Industry c) Service d) Historical

18) The first Industrial Revolution began in _____ in the 1700s and 1800s and was a time of significant innovation.

- a) America b) Germany c) Japan d) Great Britain

19) The industrial policy resolution of _____, which introduced the concept of a mixed economy.

- a) 1948 b) 1969 c) 1991 d) 2014

20) The industrial licensing had been abolished for all project except for a short list of the industries through the amendment in new economic policy _____.

- a) 1991 b) 1956 c) 1948 d) 2014

मराठी रूपांतर

- सूचना.: १. उजवीकडील अंक गुण दर्शवितात.
२. आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या काढा.
३. संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहा.

प्र. १) खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

(१०)

अ) औद्योगिकीकरणाला बाधा आणणारे घटक स्पष्ट करा.

किंवा

ब) भारतातील सार्वजनिक क्षेत्रातील उद्योगांच्या समस्या. चर्चा करा.

प्र. २) खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

(१०)

अ) उत्पादन भिन्नता म्हणजे काय? त्याचे प्रकार स्पष्ट करा.

किंवा

ब) मितव्ययता म्हणजे काय? अंतर्गत मितव्ययता आणि अमितव्ययता स्पष्ट करा.

प्र. ३) खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

(१०)

अ) औद्योगिक वित्ताचे अंतर्गत आणि बाह्य स्रोत यावर चर्चा करा,

किंवा

ब) भारतीय लघु उद्योग विकास बँकेची (SIDBI) भूमिका स्पष्ट करा.

प्र. ४) खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

(१०)

अ) भारतातील औद्योगिक असमतोलाची कारणे आणि उपाययोजना स्पष्ट करा.

किंवा

ब) औद्योगिक स्थानिकरणाचा सार्जेंट फ्लोरेन्स यांचा सिद्धांत स्पष्ट करा

प्र. ५) टिपा लिहा.

(२०)

अ) भारतातील नियोजन काळातील औद्योगिक विकास

ब) स्पर्धात्मक बाजार

क) भारताची औद्योगिक विकास बँक

ड) औद्योगिक स्थाननिश्चितीवर परिणाम करणारे घटक

किंवा

प्र. ५) खालील बहुपर्यायी प्रश्न सोडवा.

(२०)

१. भारतातील पहिले औद्योगिक नियमन धोरण _____ या वर्षी जाहीर करण्यात आले.

अ) १९४८

ब) १९५६

क) १९९१

ड) २०१४

२. १९९१ मधील व्यवहार शेष संकट सोडविण्यासाठी विदेशी चलनाच्या तुलनेत रुपयाचे _____ करण्यात आले.

अ) अवमूल्यन

ब) प्रशंसा

क) घसारा

ड) पुनर्मुल्यांकन

३. नवीन आर्थिक धोरण १९९१ कोणत्या सरकारच्या काळात लागू करण्यात आले?

अ) पी. व्ही. नरसिंहा राव

ब) राजीव गांधी

क) इंदिरा गांधी

ड) नरेंद्र मोदी

४. खाकीलपैकी कोणता घटक उद्योगांचे स्थाननियीकरण करणारा नाही?

अ) एकूण उत्पन्न

ब) नैसर्गिक संसाधने

क) आर्थिक संसाधने

ड) धार्मिक घटक

५. LPG म्हणजे

अ) Liberalization, Privatization, Globalization

ब) Limited Public Group

क) Lively People's Gathering

ड) Lonely Public Ground

६. मत्सेदारीयुक्त स्पर्धेत _____ विक्रेते असतात.
 अ) अनेक ब) असंख्य क) कमी ड) एक
७. _____ हे एक मत्सेदारीयुक्त स्पर्धेचे वैशिष्ट्य आहे.
 अ) उत्पादन भिन्नता ब) मूल्य भेद क) रंग भेद ड) आकार भेद
८. स्पर्धात्मक बाजार हा एक असा बाजार आहे जेथे पेढ्या कमी _____ सह मुक्तपणे प्रवेश करू शकतात आणि निर्गमन करू शकतात.
 अ) बुडीत खर्च ब) आर्थिक खर्च क) निहित खर्च ड) स्पष्ट खर्च
९. अंतर्गत मितव्ययता _____ च्या निर्णयांवर आधारित असतात.
 अ) व्यवस्थापन ब) बाह्य घटक क) उत्पादन ड) मागणी
१०. बाह्य घटकांमुळे किंवा संपूर्ण उद्योगाला प्रभावित करणाऱ्या घटकांमुळे _____ प्रमाण गाठले जाते.
 अ) बाह्य मितव्ययता ब) अंतर्गत मितव्ययता क) बाह्य अमितव्ययता ड) अंतर्गत अमितव्ययता
११. अंतर्गत वित्तीय स्रोतात अंतर्भूत नसते.
 अ) बँकाकडील कर्जे ब) स्टॉकची विक्री क) स्थिर मालमत्तेची विक्री ड) राखून ठेवलेली मिळकत आणि कर्ज वसूली
१२. बाह्य वित्तीय स्रोतात अंतर्भूत नसते.
 अ) स्टॉकची विक्री ब) बँकाकडील कर्जे क) प्राधान्य शेअर्स ड) सार्वजनिक ठेवी
१३. IFCI चे पूर्ण रूप
 अ) भारतीय आंतरराष्ट्रीय वित्त महामंडळ ब) भारतीय अंतर्गत वित्त महामंडळ
 क) भारतीय आंतरराष्ट्रीय वित्त सहकार ड) भारतीय अंतर्गत वित्त सहकार
१४. संस्थात्मक वित्तात समाविष्ट होत नाही.
 अ) सावकार ब) व्यापारी बँक क) गुंतवणूक बँक ड) विमा कंपनी
१५. भारत सरकारने SIDBI स्थापना _____ या दिवशी केली.
 अ) ०२ एप्रिल, १९९० ब) ०२ एप्रिल, १९९१ क) ०२ एप्रिल, १९९५ ड) ०२ एप्रिल, २०१४
१६. दुसऱ्या पंचवार्षिक योजनेत _____ यांच्या प्रतिमानावर आधारित अवजड उद्योग उभारण्यावर भर देण्यात आला.
 अ) पी.सी. महालनोबिस ब) अमर्त्य सेन क) अँडम स्मिथ ड) केन्स
१७. औद्योगीकरण म्हणजे _____ समाजाचे औद्योगिक अर्थव्यवस्थेत परिवर्तन होय.
 अ) कृषि ब) उद्योग क) सेवा ड) ऐतिहासिक
१८. पहिली औद्योगिक क्रांती _____ मध्ये १७०० आणि १८०० मध्ये सुरु झाली, आणि तो महत्त्वपूर्ण नवकल्पनांचा काळ होता.
 अ) अमेरिका ब) जर्मनी क) जपान ड) ग्रेट ब्रिटन
१९. _____ या औद्योगिक धोरणात मिश्र अर्थव्यवस्था ही संकल्पना मांडली.
 अ) १९४८ ब) १९६९ क) १९९१ ड) २०१४
२०. नवीन आर्थिक धोरण _____ मधील दुरुस्थितीद्वारे उद्योगांची छोटी यादी बगळता सर्व प्रकल्पांसाठी औद्योगिक परवाना रद्द करण्यात आला.
 अ) १९९१ ब) १९५६ क) १९४८ ड) २०१४
